

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 99/2013-46

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. februára 2013 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. M. P., K., zastúpeného advokátkou JUDr. D. T., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10 Sžr 145/2011 zo 16. novembra 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. M. P., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. marca 2012 doručená sťažnosť JUDr. M. P., K. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. D. T., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 10 Sžr 145/2011 zo 16. novembra 2011 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

Sťažovateľ podaním z 28. júna 2012 doplnil svoju sťažnosť o fotokópiu uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Sdo 7/2012 z 29. marca 2012, ktorým tento súd zastavil konanie o dovolaní sťažovateľa proti rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 10 Sžr 145/2011 zo 16. novembra 2011.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Obvodným pozemkovým úradom v M. (ďalej len „pozemkový úrad“ alebo „správny orgán“) bolo vedené konanie o preskúmanie reštitučného nároku M. M., S. (ďalej len „oprávnená osoba“). Pozemkový úrad rozhodnutím č. 2010/00619/R-9/Dr.Oz z 5. novembra 2010 rozhodol, že oprávnená osoba spĺňa podmienky § 3 ods. 1 písm. d) zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 503/2003 Z. z.“) na navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré boli odňaté bez náhrady podľa zákona č. 81/1949 Zb. o úprave právnych pomerov pasienkového majetku bývalých urbárikov, komposesorátov a podobných právnych útvarov, a priznal oprávnenej osobe právo na navrátenie vlastníctva k parc. č. 1259/150, zapísanej na LV č. 4538, k. ú. P. v jej zákonomnom podiele 2/225 z celku.

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že *„žiadost' o navrátenie pôdy zo dňa 30. 12. 2004 bola doručená OPÚ dňa 31. 12. 2004. Predmetnú žiadosť podávala obec S., zastúpená starostom obce M. K. Obec S. požiadala o navrátenie pôdy v zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, s tým že žiadala o vydanie pôdy, ktorá patrila spoločenstvu vlastníkov pôdy – občanov S. vedenej na LV č. 4538, parc. č. 1259/150, k. ú. P. o výmere 1 194 733 m² v podiele 941/1001. V svojej žiadosti výslovne uviedla, že tento nárok uplatňuje v zmysle § 13 ods. 3 písm. c zákona č. 360/1990, teda takúto žiadosť podala v domnení, že je na to oprávnená v zmysle citovaného ustanovenia.*

V konaní pred OPÚ v M. došlo k mnohým podstatným procesným chybám, ktoré spôsobili nesprávne rozhodnutie vo veci samej, došlo tiež k podstatnému porušeniu Správneho poriadku a v konaní po celý čas absentovala plná moc udelená obci na zastupovanie oprávnenej osoby.“

Proti rozhodnutiu pozemkového úradu z 5. novembra 2010 podal sťažovateľ opravný prostriedok na Krajskom súde v Košiciach (ďalej len „krajský súd“). Krajský súd rozsudkom sp. zn. 1 Sp 30/2010 z 10. júna 2011 zrušil rozhodnutie správneho orgánu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Sťažovateľ ďalej uvádza, že krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil okrem iného tým, že *«OPÚ v M. sa dôsledne neriadil Správnym poriadkom. Uviedol, že „už pri porovnaní podpisov na prezenčnej listine z verejného zhromaždenia zo dňa 15. 12. 2004 a na splnomocnení zo dňa 17. 12. 2004 je zrejmé, že na uvedenom splnomocnení podpis oprávnenej osoby – M. M. absentuje.“. Okrem iného obec S. bola splnomocnená len za účelom „podania žiadosti o navrátenie pôdy“, avšak nie na celé konanie. Až splnomocnením zo dňa 31. 08. 2010 splnomocnila oprávnená osoba obec na zastupovanie vo veci uplatnenia reštitučného nároku. Prvostupňový súd tiež uviedol, že v žiadosti o navrátenie pôdy je ako žiadateľ o vydanie pôdy uvedená obec a nie oprávnená osoba – M. M. V rozsudku tiež vytkol porušenia Správneho poriadku. Podľa názoru prvostupňového súdu OPÚ v M. „dostatočne nepreskúmal či boli splnené procesné podmienky na začatie konania o reštitučnom nároku oprávnenej osoby a postupujúc nesúladne so Správnym poriadkom, najmä v poskytovaní stále nových lehôt na doplnenie žiadosti dospel k meritórnemu rozhodnutiu. Postup OPÚ v M. nebol súladný so Správnym poriadkom.».*

Pozemkový úrad (v procesnom postavení žalovaného) podal proti rozsudku krajského súdu z 10. júna 2011 odvolanie, v ktorom namietal nesprávne právne posúdenie veci prvostupňovým súdom. Podľa sťažovateľa správny orgán vo svojom odvolaní uviedol, že *„na to, aby starosta obce mohol uplatniť reštitučný nárok stačil súhlas väčšiny podielov v urbáriáte a opiera sa o prezenčnú listinu“.*

Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 10 Sžr 145/2011 zo 16. novembra 2011 zmenil rozsudok krajského súdu sp. zn. 1 Sp 30/2010 z 10. júna 2011 tak, že rozhodnutie pozemkového úradu č. 2010/00619/R-9/Dr.Oz z 5. novembra 2010 potvrdil.

Podľa názoru sťažovateľa namietaný rozsudok najvyššieho súdu „je v rozpore s ustanovením § 250s O. s. p., a tiež v rozpore so základnými princípmi fungovania právneho štátu“.

V tejto súvislosti sťažovateľ namieta, že „vychádzajúc z odôvodnenia rozsudku prvostupňového súdu, je evidentné, že prvostupňový súd nerozhodol o zrušení rozhodnutia OPÚ v M. z dôvodov uvedených v § 250j ods. 2 písm. a) a b) O. s. p., ale rozhodol z dôvodov uvedených v ustanovení § 250j ods. 2 písm. e) O. s. p., keď vo svojom rozhodnutí uvádza, že správny orgán dostatočne nepreskúmal, či boli splnené procesné podmienky na začatie konania o reštitučnom nároku oprávnenej osoby, a tiež, že postup OPÚ v M. nebol súladný so Správnym poriadkom. Z tohto dôvodu odvolanie OPÚ v M. v zmysle ustanovení O. s. p. prípustné v žiadnom prípade nebolo a preto mal odvolací súd toto odvolanie v zmysle ustanovenia § 250s O. s. p. odmietnuť ako neprípustné.“.

Na podporu svojich tvrdení sťažovateľ v sťažnosti poukázal na už skôr vydané rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Sžr 130/2011 z 27. septembra 2011, sp. zn. 1 Sžr 143/2011 z 11. októbra 2011 a sp. zn. 10 Sžr 139/2012 z 12. decembra 2012 v obsahovo totožných veciach (podľa jeho tvrdenia), v ktorých najvyšší súd v zmysle § 250s Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) odvolanie správneho orgánu pre neprípustnosť odmietol.

Sťažovateľ argumentuje, že „podľa ustanovenia § 250s proti rozsudku súdu, ktorým zruší rozhodnutie správneho orgánu je prípustné odvolanie len z dôvodov uvedených v § 250j ods. 2 písm. a) a b) O. s. p.“. V tejto súvislosti namieta, že „prvostupňový súd nerozhodol o zrušení rozhodnutia OPÚ v M. z dôvodov uvedených v § 250j ods. 2 písm. a) a b) O. s. p., ale rozhodol z dôvodov uvedených v ustanovení § 250j ods. 2 písm. e) O. s. p. a z tohto dôvodu v zmysle O. s. p. odvolanie prípustné nebolo“.

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práva základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 10 Sžr/145/2011 zo dňa 16. 11. 2011 bolo porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 10 Sžr/145/2011 zo dňa 16. 11. 2011 a vracia vec Najvyššiemu súdu SR na ďalšie konanie.

Najvyšší súd SR je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy tohto konania vo výške 261,82 € na účet jeho právneho zástupcu do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

V súvislosti s prípravou predbežného prerokovania sťažnosti ústavný súd prípisom z 21. septembra 2012 požiadal o vyjadrenie predsedu najvyššieho súdu, ktorý na túto žiadosť reagoval prípisom z 8. októbra 2012, v ktorom vzniesol námietku predpojatosti proti všetkým sudcom IV. senátu ústavného súdu. O námietke predpojatosti rozhodol v súlade s platným rozvrhom práce ústavného súdu I. senát ústavného súdu uznesením sp. zn. I. ÚS 598/2012 tak, že sudcov IV. senátu ústavného súdu z výkonu sudcovskej funkcie vo veci sťažovateľa nevytlúčil. Spis bol vrátený sudcovi spravodajcovi 9. januára 2013. Z uvedeného dôvodu ústavný súd od vznesenia námietky predpojatosti predsedom najvyššieho súdu do 9. januára 2013 vo veci nemohol konať.

Predsedníčka správneho kolégia najvyššieho súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti z 22. januára 2013 (č. KP 4/2012-53) doručenom ústavnému súdu 1. februára 2013 okrem iného uviedla:

„Podstatou sťažnosti je námietka, že najvyšší súd ako súd odvolací nemal vo veci meritórne rozhodnúť, pretože proti rozhodnutiu krajského súdu nebolo v zmysle § 250s Občianskeho súdneho poriadku prípustné odvolanie. Podľa názoru sťažovateľa prvostupňový súd nerozhodol o zrušení rozhodnutia OPÚ v M. z dôvodov uvedených v § 250j ods. 2 písm. a) a b) O. s. p., ale rozhodol z dôvodu podľa ustanovenia § 250j ods. 2 písm. e). O. s. p. S týmto názorom sa odvolací senát nestotožňuje.

Predovšetkým treba uviesť, že krajský súd vo výroku svojho rozhodnutia neuviedol ustanovenie, podľa ktorého bolo rozhodnutie správneho orgánu zrušené, čo je rozhodujúce z hľadiska prípustnosti odvolania a v poučení o opravnom prostriedku uviedol, že proti

rozhodnutiu je odvolanie prípustné. Napokon z rovnakého záveru vychádzali aj účastníci konania, keď odporca podal proti rozhodnutiu odvolanie a navrhovateľ (sťažovateľ) vo vyjadrení k odvolaniu navrhoval rozsudok krajského súdu potvrdiť. Vzhľadom na uvedené odvolací súd vychádzal z odôvodnenia prvostupňového rozhodnutia a dospel pritom k záveru, že dôvodom zrušenia napadnutého rozhodnutia bola skutočnosť, že podľa názoru krajského súdu rozhodnutie správneho orgánu vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci, čo je dôvod podľa § 250j ods. 2 písm. a) O. s. p.

Najvyšší súd mal za preukázané, že starosta Obce S. M. K. podal dňa 31. 12. 2004 žiadosť o navrátenie vlastníctva k pôde na príslušný Obvodný pozemkový úrad v M., a to na základe poverenia vlastníkov pasienkového spoločenstva odsúhlasenom na verejnom zhromaždení vlastníkov dňa 15. 12. 2004, kde bol väčšinou hlasov vlastníkov určený za spoločného zástupcu na uplatnenie nárokov na vydanie nehnuteľností podľa § 37 ods. 2 zákona č. 330/1991 Zb. Z prezenčnej listiny z tohto verejného zhromaždenia vyplýva, že sa ho zúčastnil aj M. M., čo potvrdil svojím podpisom.

Vzhľadom na znenie § 37 ods. 2 zákona č. 330/1991 Zb. je potrebné udelené plnomocenstvo chápať ako splnomocnenie pre celé konanie o uplatnenom nároku, a nie len na uplatnenie nároku, ako to posúdil krajský súd.

Z toho pre odvolací súd vyplynul záver, že krajský súd mal za to, že rozhodnutie správneho orgánu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, čo bolo skutočným dôvodom pre zrušenie rozhodnutia správneho orgánu, takže nešlo o prípad, kedy podľa § 250s odvolanie nie je prípustné.

Odkaz na iné rozhodnutia najvyššieho súdu v – podľa sťažovateľa, obdobných veciach, nepovažuje odvolací senát za relevantný, nakoľko ak krajský súd uviedol dôvod zrušenia rozhodnutia vo výroku, je ním odvolací súd bez ďalšieho viazaný.“

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd v zásade nemá oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, III. ÚS 151/05). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným

súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy (I. ÚS 13/01, I. ÚS 120/04). Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne. O arbitrárnosti pri výklade a aplikácii právneho predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 180/02, I. ÚS 12/05).

Z uvedených právnych názorov vychádzal ústavný súd aj pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa, v rámci ktorého sa sústredil na posúdenie opodstatnenosti jeho zásadnej námietky, v zmysle ktorej najvyšší súd ako odvolací súd v rámci správneho súdnictva v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci nedisponoval právomocou rozhodovať o odvolaní pozemkového úradu (žalovaného) proti prvostupňovému rozsudku krajského súdu sp. zn. 1 Sp 30/2010 z 10. júna 2011, ktorým bolo rozhodnutie správneho orgánu z 5. novembra 2010 zrušené a vrátené mu na ďalšie konanie z dôvodov a v rozsahu uvedenom v tomto odvolaní.

Ťažiskovým dôvodom, pre ktorý považuje sťažovateľ napadnutý rozsudok najvyššieho súdu za ústavne nekonformný, je jeho námietka, že najvyšší súd ako súd odvolací nemal vo veci meritórne rozhodnúť, pretože proti označenému rozsudku krajského súdu nebolo v zmysle § 250s OSP prípustné odvolanie. Sťažovateľ tvrdí, že „*prvostupňový súd nerozhodol o zrušení rozhodnutia OPÚ v M. z dôvodov uvedených v § 250j ods. 2 písm. a) a b) O. s. p. ale rozhodol z dôvodov uvedených v ustanovení § 250j ods. 2 písm. e) O. s. p. a z tohto dôvodu v zmysle O. s. p. odvolanie prípustné nebolo*“.

Z obsahu sťažnosti a listín k nej pripojených ústavný súd zistil, že najvyšší súd ako súd odvolací rozsudkom sp. zn. 10 Sžr 145/2011 zo 16. novembra 2011 zmenil rozsudok krajského súdu sp. zn. 1 Sp 30/2010 z 10. júna 2011, ktorým bolo zrušené rozhodnutie pozemkového úradu č. 2010/00619/R-9/Dr.Oz z 5. novembra 2010 v pozemkovej veci, tak, že preskúmané rozhodnutie správneho orgánu potvrdil.

Na účely posúdenia opodstatnenosti sťažnosti ústavný súd pri predbežnom prerokovaní preskúmal k sťažnosti pripojený rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 10 Sžr 145/2011 zo 16. novembra 2011 a zistil, že najvyšší súd v odôvodnení najprv poukázal na obsah rozsudku krajského súdu, pričom v tejto súvislosti najmä uviedol:

„Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z. z. právo na vrátenie vlastníctva k pozemku môže uplatniť oprávnená osoba, ktorá je občanom SR s trvalým pobytom na jej území a ktorej pozemok prešiel na štát alebo inú právnickú osobu v období od 25. 2. 1948 do 1. 1. 1990 spôsobom uvedeným v § 3. Súd po preštudovaní administratívneho spisu dospel k záveru, že námietky navrhovateľa uvedené v jeho opravnom prostriedku nespochybňujú reštitučný nárok oprávnenej osoby M. M., ale spochybňujú procesný postup odporcu. Súd vychádzajúc zo zákonných ustanovení, zásad správneho konania a výkladov ustanovení o zastúpení na základe splnomocnenia a o spôsobe konania spoločného zástupcu a po oboznámení sa so žiadosťou o navrátenie pôdy zo dňa 30. 12. 2004 zistil, že žiadosť o navrátenie pôdy podala obec S. zastúpená štatutárnym orgánom – starostom M. K. a je podaná podľa § 13 ods. 3 písm. c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení. Obec žiada o vydanie pôdy (TTP), ktorá patrila spoločenstvu vlastníkov pôdy – občanom S., vedenej na LV 4538, parc. č. 1259/50 v k. ú. P. v podiele 941/1101, keďže táto pôda bola podľa zákona č. 81/1949 Zb. prevedená bez súhlasu vlastníkov do majetku JRD S. K žiadosti okrem iného je pripojené aj splnomocnenie, podľa ktorého dňa 17. 12. 2004 splnomocnitelia splnomocňujú Obec S. k podaniu žiadosti o navrátenie pôdy zapísanej na LV 4538 parc. č. 1259/151 v k. ú. P. v podiele 941/1001 patriace spoločenstvu vlastníkov pôdy. Na splnomocnení je pečiatka Obce S., podpis a 4 podpisy splnomocnencov, z toho 2 nečitateľné. Podpis oprávnenej osoby M. M. na plnomocenstve chýba. Listom zo dňa 18. 1. 2005 bola obec vyzvaná na doplnenie žiadosti o plnomocenstvo, v prípade zastupovania oprávnených osôb zákonom s presne vymedzenými právami a povinnosťami

v lehote 30 dní. Do doručenia požadovaných dokladov bolo konanie prerušené s tým, že v prípade nedoručenia dokladov bude konanie zastavené. Napriek tomu, že lehota nebola dodržaná a doklady neboli doložené, odporca opätovne konanie prerušil s tým, že bude potrebné zhromaždiť aj ďalšie podklady smerujúce k objektívnemu zisteniu skutočného stavu veci. O splnomocnení v tomto rozhodnutí nebolo uvedené nič. Dožiadanim zo dňa 15. 5. 2008 odporca žiadal obec S. o výpis z uznesenia členskej schôdze z roku 2004 a prezenčnú listinu, ktorým obec splnomocnila oprávnené osoby na uplatnenie nároku na vrátenie vlastníctva k pôde. Zároveň obec poučil, že o reštitučný nárok nemôže žiadať právnická osoba. Listom zo dňa 17. 8. 2009 odporca vyzval obec na doloženie plnej moci udelenej oprávnenými osobami pre spoločného zástupcu. Súd na základe týchto skutočností dospel k záveru, že odporca sa neriadil dôsledne ustanoveniami Správneho poriadku už porovnaním podpisov na prezenčnej listine verejného zhromaždenia zo dňa 15. 12. 2004 a na splnomocnení zo dňa 17. 12. 2004 je zrejmé, že podpis oprávnenej osoby M. M. absentuje. Na výzvu na doloženie plnej moci obec nereagovala. Plná moc bola doložená až 31. 8. 2010. Všeobecnými náležitosťami podania podľa Správneho poriadku je individualizácia subjektu, t. j. kto ho podáva, označenie predmetu konania a napokon označenie petitu. Je teda potrebné identifikovať toho, kto podanie urobil. Predmetnej žiadosti zo dňa 30. 12. 2004 je ako žiadateľ o vydanie pôdy uvedená Obec S. a nie M. M. Takisto aj v rozhodnutí odporcu zo dňa 8. 8. 2005 č. j. 2005/023641Pr.k./dr.oz./Ing. O. sa ako účastník konania, ktorý si uplatnil reštitučný nárok na vrátenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam uvádza Obec S. K uvedenému rozhodnutiu predchádzalo dožiadanie odporcu zo dňa 18. 1. 2005, ktorým tento prerušil konanie na dobu 30 dní s poučením, že v prípade nedoručenia dokladov konanie zastaví. To sa však napriek uplynutiu lehoty nestalo. Odporca teda dostatočne nepreskúmal, či boli splnené procesné podmienky na začatie konania o reštitučnom nároku oprávnenej osoby a poskytovaním stále nových lehôt na doplnenie žiadosti dospel k meritórnemu rozhodnutiu. Súd preto rozhodnutie zrušil podľa § 250q ods. 2 OSP a vrátil ho odporcovi na nové konanie.“

Správny orgán v odvolaní proti predmetnému rozsudku krajského súdu namietal nesprávne právne posúdenie veci, pričom v tejto súvislosti uviedol, že „reštitučný nárok za oprávnené osoby a teda i za účastníka konania M. M. uplatnil podľa § 5 ods. 1 zákona

č. 503/2003 Z. z. v spojitosti s § 37 zákona č. 330/1991 Zb. v znení neskorších predpisov starosta obce M. K. na základe plnej moci zo dňa 17. 12. 2004 odsúhlasenej na verejnom zhromaždení dňa 15. 12. 2004. Teda na to, aby bol starosta obce oprávnený uplatniť nárok na vydanie nehnuteľnosti postačoval súhlas majiteľov väčšiny podielov. Dodatočne dokladané písomné plnomocenstvo bolo už iba potvrdením tejto skutočnosti, pričom oprávnenie starostu obce M. K. vyplynulo až z rozhodnutia na verejnom zhromaždení pôvodných vlastníkov a ich právnych nástupcov. Na to, aby bol starosta obce oprávnený uplatniť nárok na vydanie nehnuteľnosti, postačoval podľa § 37 ods. 2 zákona č. 330/1991 Zb. súhlas majiteľov väčšiny podielov v urbáriate, teda nie všetkých vlastníkov alebo ich zástupcov, o čom svedčia prezenčné listiny, na ktorej podpis účastníka konania neabsentuje. Absencia podpisu na splnomocnení zo dňa 17. 12. 2004 bola dodatočne odstránená doložením plnomocenstva dňa 31. 8. 2010. Je pravdou, že odporca vo svojich výzvach upozornil splnomocneného zástupcu účastníka na to, že nedoplnením podania v stanovenej lehote konanie zastaví, avšak zabezpečovanie, preukazovanie, hodnotenie dôkazov pre reštitučné nároky je z hľadiska časového veľmi náročné, a preto neposkytnutím lehôt by účastníci boli ukrátení na svojich právach. Krajský súd tým, že spochybnil procesné podmienky na začatie konania o reštitučnom nároku M. M. jednostranne napomáha správcovi konkurznej podstaty, aby predmetné nehnuteľnosti mohli byť za každú cenu predané i napriek tomu, že odporca spochybnil vo svojom vyjadrení právny titul prevodu reštituovaných pozemkov z JRD S. na úpadcu A., poľnohospodárske družstvo P. Na základe týchto skutočností navrhol odporca, aby najvyšší súd zmenil rozsudok Krajského súdu Košice tak, že rozhodnutie odporcu potvrdí v celom rozsahu.“.

Z odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu ďalej vyplýva podstata vyjadrenia sťažovateľa k odvolaniu žalovaného správneho orgánu, v zmysle ktorého sťažovateľ „považuje rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach za správne, pretože postup odporcu nebol v súlade so zásadami Správneho poriadku. Z administratívneho spisu vyplýva, že k žiadosti o navrátenie vlastníctva k pôde bola doručená prezenčná listina a splnomocnenie obce k podaniu žiadosti. Na splnomocnení sú 4 podpisy, z ktorých 2 sú nečitateľné. Nie je teda možné určiť, kto obec splnomocnil. Z prezenčnej listiny nevyplýva súhlas urbárskych podielnikov, ale iba to, že sa konalo verejné zhromaždenie

a táto listina preukazuje, kto sa na ňom zúčastnil. Na podanie žiadosti bola obec splnomocnená 4 osobami, čo nie je väčšina. Odporca aj napriek tomu, že nemal platné plnomocenstvo konal s obcou a nie s oprávnenými osobami. Predmetné konanie malo byť zastavené už v roku 2005, keď odporca vyzval obec na doplnenie dokladov v 30 dňovej lehote, čo sa nestalo. Navrhovateľ považuje rozsudok krajského súdu za správny a navrhol ho potvrdiť.“.

Najvyšší súd v ďalšej časti napadnutého rozsudku uviedol (citoval) relevantné ustanovenia zákona č. 503/2003 Z. z. (§ 2, § 3, § 5 ods. 2 a 3), zákona Slovenskej národnej rady č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov (§ 37 ods. 2) a interpretoval ich vo vzťahu k posudzovanej veci.

Po podrobnom oboznámení sa s administratívnym spisom, ako aj so súdnym spisom sa najvyšší súd zaoberal skutkovým základom prerokovávanej veci, jeho právnym posúdením a skúmaním, pričom v tejto súvislosti okrem iného uviedol:

„Najvyšší súd v interpretácii zákona č. 503/2003 Z. z. uvádza, že aj v tomto prípade ide o reštitučný zákon, ktorým sa demokratická spoločnosť snaží aspoň čiastočne zmierniť následky minulých majetkových a iných krívd, spočívajúcich v porušovaní všeobecne uznávaných ľudských práv a slobôd zo strany štátu. Štát a jeho orgány a obce sú teda povinné postupovať v konaní podľa tohto zákona v súlade so záujmami osôb, ktorých ujma má byť aspoň čiastočne kompenzovaná. Tento výklad vychádza zo skutočnosti, že zmyslom všetkých reštitučných zákonov bolo zmiernenie následkov niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo v rozhodnom období, pričom zákonodarca si bol vedomý, že odstránenie všetkých krívd nie je reálne a že sa musí uspokojiť len s nápravou niektorých.

V zmysle § 5 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z. z. právo na navrátenie vlastníctva k majetku sú osoby povinné si uplatniť do uplynutia prekluzívnej lehoty, ktorá bola zákonom stanovená do 31. 12. 2004.

Najvyšší súd má za preukázané, že starosta Obce S. M. K. podal dňa 31. 12. 2004 žiadosť o navrátenie vlastníctva k pôde na príslušný Obvodný pozemkový úrad v M. Takto postupoval starosta obce na základe poverenia vlastníkov pasienkového spoločenstva

odsúhlasenom na verejnom zhromaždení vlastníkov dňa 15. 12. 2004, kde bol väčšinou hlasov vlastníkov starosta obce určený za spoločného zástupcu na uplatnenie nárokov na vydanie nehnuteľností podľa § 37 ods. 2 zákona č. 330/1991 Zb. Je nesporne preukázané z prezenčnej listiny z verejného zhromaždenia vo veci uplatnenia reštitučného nároku na navrátenie pôdy konaného dňa 15. 12. 2004 v Obecnom kultúrnom spoločenskom stredisku v S., že sa ho zúčastnila a svoju účasť podpisom potvrdila aj oprávnená osoba M. M. Je teda nesporné, že oprávnené osoby reštituenti konajúc podľa § 37 ods. 2 zákona č. 330/1991 Zb. splnomocnili súhlasom majiteľov väčšiny podielov na uplatnenie nároku na navrátenie vlastníctva starostu obce. Keďže, ako už bolo uvedené účastníkom tohto zhromaždenia bola aj oprávnená osoba, je nesporný jeho úmysel uplatniť si reštitučný nárok a poskytnúť plnomocenstvo na zastupovanie starostovi obce.

Na základe uvedeného mal Najvyšší súd Slovenskej republiky za preukázané, že za M. M. konal zástupca oprávnený na základe zákona, ktorému oprávnenie na zastupovanie odsúhlasil M. M. dňa 15. 12. 2004 nepochybným prejavom svojej vôle nechať sa zastupovať a v dôsledku toho potom podpis splnomocnenia nemá konštitutívny účinok, ale je iba formálnym znakom potvrdzujúcim existenciu práva na zastupovanie splnomocnenej osoby. Vzhľadom na to je podstatné, že reštituent jednoznačne prejavil svoju vôľu nechať sa zastupovať konkrétnym zástupcom, ktorý oznámil správnenému orgánu, že bude reštituenta zastupovať a zároveň nárok uplatnil v zákonom stanovenej prekluzívnej lehote.

Napokon aj dodatočným doložením plnomocenstva v priebehu konania sa konvaliduje jeho nedostatok pri začatí konania.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Košiciach zmenil tak, že rozhodnutie odporcu potvrdil.“

Ústavný súd vo vzťahu k posudzovanej veci predovšetkým zdôrazňuje, že tak z obsahu sťažnosti, ako aj z odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu vyplýva, že námietky sťažovateľa nespochybňujú hmotnoprávny reštitučný nárok oprávnenej osoby M. M. k pozemkom, ku ktorým mu správny orgán priznal svojim rozhodnutím z 5. novembra 2010 vlastnícke právo, ale spochybňujú procesný postup správneho orgánu pri konaní o tomto nároku.

V tejto súvislosti ústavný súd ďalej poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľ síce v petite sťažnosti namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu len z dôvodu, že proti rozsudku krajského súdu z 10. júna 2011 odvolanie správneho orgánu podľa jeho názoru v žiadnom prípade prípustné nebolo, a preto „*mal odvolací súd toto odvolanie v zmysle ustanovenia § 250s O. s. p. odmietnuť ako neprípustné*“, je však nesporné (ako vyplýva aj z odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu), že túto svoju zásadnú námietku vôbec neuviedol vo svojom vyjadrení k odvolaniu pozemkového úradu, pričom ju prvýkrát uviedol až vo svojom dovolaní z 18. januára 2012 proti napadnutému rozsudku najvyššieho súdu, o ktorom medzičasom už rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Sdo 7/2012 z 29. marca 2012 tak, že konanie pre neprípustnosť dovolania v danej veci zastavil. Predmetné uznesenie najvyššieho súdu ale sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom nenamieta (pozri navrhovaný petit citovaný v časti I tohto uznesenia).

Ústavný súd už viackrát vyslovil názor (napr. I. ÚS 26/94, I. ÚS 23/06), že obsah základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

Pre rozhodovanie najvyššieho súdu o odvolaní správneho orgánu proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 1 Sp 30/2010 z 10. júna 2011 boli relevantné najmä ustanovenia § 246c ods. 1, § 250s, § 250j ods. 2, ako aj § 250j ods. 4 OSP.

Podľa § 246c ods. 1 OSP pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona. Opravný prostriedok je prípustný, len ak je to ustanovené v tejto časti. Proti rozhodnutiu najvyššieho súdu opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa § 250s OSP proti rozhodnutiu súdu, ktorým potvrdí rozhodnutie správneho orgánu, je prípustné odvolanie. Proti rozsudku súdu, ktorým zruší rozhodnutie správneho orgánu, je prípustné odvolanie len z dôvodov uvedených v § 250j ods. 2 písm. a) a b). Obnova konania, dovolanie a mimoriadne dovolanie nie sú prípustné.

Podľa § 250j ods. 2 OSP súd zruší napadnuté rozhodnutie správneho orgánu a podľa okolností aj rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa a vráti vec žalovanému správne orgánu na ďalšie konanie, ak po preskúmaní rozhodnutia a postupu správneho orgánu v medziach žaloby dospel k záveru, že

- a) rozhodnutie správneho orgánu vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci,
- b) zistenie skutkového stavu, z ktorého vychádzalo správne rozhodnutie, je v rozpore s obsahom spisov,
- c) zistenie skutkového stavu je nedostačujúce na posúdenie veci,
- d) rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť alebo pre nedostatok dôvodov,
- e) v konaní správneho orgánu bola zistená taká vada, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia.

Podľa § 250j ods. 4 OSP ustanovenie, podľa ktorého bolo rozhodnutie správneho orgánu zrušené, súd uvedie vo výroku rozsudku. Na posúdenie prípustnosti odvolania je rozhodujúci výrok rozsudku.

Podľa názoru ústavného súdu výklad a následná aplikácia citovaných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku najvyšším súdom rešpektujú požiadavku ochrany sťažovateľových práv a právom chránených záujmov. Ustanovenie § 246c ods. 1 OSP, ktoré sa vzhľadom na svoje systematické zaradenie vzťahuje na všetky typy konania v správnom súdnictve, výslovne ustanovuje prípustnosť opravného prostriedku v správnom súdnictve len voči tým rozhodnutiam súdov, pri ktorých to zákon explicitne uvádza, pričom zároveň § 250s OSP výslovne pripúšťa právo podať opravný prostriedok proti rozsudku súdu, ktorým zruší rozhodnutie správneho orgánu, z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia

veci, t. j. z dôvodu uvedeného v § 250j ods. 2 písm. a) OSP, pričom z obsahu odvolania správneho orgánu vyplýva, že práve z tohto dôvodu bolo odvolanie podané. Bolo predovšetkým v kompetencii najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu interpretovať príslušné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku vrátane § 250j ods. 2 písm. a) OSP. Interpretáciu, ktorú najvyšší súd uplatnil vo vzťahu k označenému ustanoveniu Občianskeho súdneho poriadku, možno síce hodnotiť ako extenzívnu, ale v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci ju ústavný súd (zohľadňujúc pritom aj argumentáciu obsiahnutú v prípise predsedníčky správneho kolégia najvyššieho súdu doručenom mu 1. februára 2013) považuje z ústavného hľadiska za udržateľnú.

Za týchto okolností právny záver najvyššieho súdu, ktorý preskúmajúc napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa z dôvodov a v rozsahu uvedenom v odvolaní správneho orgánu (§ 212 ods. 1 OSP, § 246c ods. 1 veta prvá OSP) postupom podľa § 250j ods. 2 prvej vety OSP rozsudkom zo 16. novembra 2011 zmenil rozsudok krajského súdu sp. zn. 1 Sp 30/2010 z 10. júna 2011 podľa § 220, 250ja ods. 3 a § 250l ods. 2 OSP tak, že rozhodnutie správneho orgánu č. 2010/00619/R-9/Dr.Oz z 5. novembra 2010 potvrdil, nemožno podľa názoru ústavného súdu kvalifikovať ako arbitrárny alebo zjavne neodôvodnený.

Najvyšší súd si podľa názoru ústavného súdu v danom prípade ústavne akceptovateľným a udržateľným spôsobom splnil svoju úlohu vyplývajúcu mu z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku o správnom súdnictve, keď vychádzajúc zo skutočnosti, že krajský súd vo výroku svojho rozhodnutia neuviedol ustanovenie, podľa ktorého bolo rozhodnutie správneho orgánu zrušené (čo je rozhodujúce z hľadiska prípustnosti odvolania), a v poučení o opravnom prostriedku uviedol, že proti rozhodnutiu je odvolanie prípustné, neodmietol odvolanie správneho orgánu (aj vzhľadom na argumentáciu v ňom obsiahnutú) ako neprípustné a meritórne o ňom rozhodol.

Ústavný súd zároveň aj vo vzťahu k ďalším právnym záverom najvyššieho súdu obsiahnutým v odôvodnení napadnutého rozsudku (že v danej veci reštituent jednoznačne prejavil svoju vôľu nechať sa zastupovať konkrétnym zástupcom, ktorý oznámil správne

orgánu, že bude reštituenta zastupovať, a zároveň uplatnil nárok v zákonom ustanovenej prekluzívnej lehote) konštatoval, že ich nemožno považovať za arbitrárne a ani za zjavne neodôvodnené.

Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa, že v jeho obdobných veciach, za účasti iných oprávnených osôb (reštituentov), rozhodli všeobecné súdy spôsobom, s ktorým sa stotožnil, a že naopak, v posudzovanej veci rozhodol najvyšší súd odlišne, ústavný súd konštatuje, že nie je jeho úlohou zjednocovať rozhodovaciu prax všeobecných súdov, pretože zjednocovanie rozhodovacej praxe je vecou odvolacích súdov, resp. najvyššieho súdu (I. ÚS 199/07, I. ÚS 235/07). Jeho úlohou je posúdiť napadnuté rozhodnutia z pohľadu ich ústavnej udržateľnosti, pričom v posudzovanom prípade napadnutý rozsudok najvyššieho súdu túto požiadavku napĺňa. Navyše, ústavný súd zistil, že vo všetkých troch sťažovateľom označených rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktorými odmietol odvolania správneho orgánu, išlo síce o podobné, ale vo svojej podstate odlišné prípady. Odlišnosť spočívala v tom, že v týchto prípadoch krajský súd zrušil rozhodnutia správnych orgánov z dôvodu podľa § 250j ods. 2 písm. e) OSP (uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Sžr 130/2011 z 27. septembra 2011 a sp. zn. 1 Sžr 143/2011 z 11. októbra 2011), resp. podľa § 250j ods. 2 písm. c) a d) OSP (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 10 Sžr 139/2012 z 12. decembra 2012), ktorý uviedol priamo vo výroku svojho rozhodnutia, teda išlo o prípady, v ktorých odvolanie nie je prípustné.

Skutočnosť, že sťažovateľ zastáva iný právny názor, ako prijal v jeho veci najvyšší súd, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozsudku a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným. Posúdenie namietanej zákonnosti postupu a rozhodnutia správneho orgánu bolo v právomoci najvyššieho súdu. Jeho závery nevykazujú známky svojvôle a sú aj ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnené, a preto medzi napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a obsahom základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie naznačovala reálne možnosť dospieť k záveru o ich porušení.

Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa už ústavný súd s ďalšími požiadavkami sťažovateľa na ochranu ústavnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. februára 2013